

GEOGRAFIE

Clasa a XI a

Semestrul al II – lea

BIOSFERA

ÎNVELIȘUL DE VIEȚUITOARE AL TERREI

Caracteristici:

- cuprinde peste 1,5 mil. specii de animale și 500 000 specii de plante
- primele viețuitoare (unicelulare) au apărut în urmă cu peste 4 mld. de ani în oceane
- viețuitoarele se dezvoltă în atmosferă până la 20 km, în hidrosferă 11 022 m, în litosferă 4 km
- între viețuitoare există strânse relații
- totalitatea viețuitoarelor –**biocenoza**- de pe un anumit teritoriu-**biotop**- formează un **ecosistem**

Factorii care determină răspândirea organismelor:

1. **Radiația solară**- determină diferențierea zonală a viețuitoarelor, deoarece reprezintă principala sursă de energie a ecosistemelor.
2. **Factorii climatici**
 - a. **Precipitațiile** în funcție de adaptabilitatea față de necesarul de apă, viețuitoarele se clasifică în 4 grupe:
 - hidrofite- organisme ce trăiesc în mediul acvatic
 - higrofite- organisme ce trăiesc într-un mediu umed
 - mezofite(tropofite)-organisme ce trăiesc într-un mediu cu umiditate alternantă
 - xerofite-organisme ce trăiesc într-un mediu uscat
 - b. **Temperatura** determină distribuția zonală a viețuitoarelor; în funcție de temperatură organismele prezintă anumite adaptări: pierderea foliajului arborilor, hibernarea, migrarea, etc.
 - c. **Vântul** determină răspândirea organismelor-factor pozitiv, iar prin mărirea evapotranspirației limitează răspândirea organismelor.
3. **Relieful** determină diferențierea regională în altitudine a viețuitoarelor.
4. **Factorii biologici** sunt reprezentați de totalitatea viețuitoarelor și a relațiilor dintre ele.
5. **Factorii antropici** reprezentați de om și mai ales rezultatele activității sale: deșertificarea, despăduririle, utilizarea irațională, vânatul intensiv etc.
6. **Solul** este rezultatul interacțiunii dintre climă, faună și vegetație, determinând în funcție de tipul de sol, diferențierea ecosistemelor.

SOLUL – startul de la suprafața scoarței terestre (Litosfera), afânat, cu grosimi de 2 m în care plantele își înfig rădăcinile și ce prezintă o proprietate foarte importantă-**fertilitatea**

Fertilitatea- proprietatea solului de a oferi plantelor necesarul de substanțe nutritive, apă și aer

Pedosfera- învelișul discontinuu de sol al Terrei, studiat de **Pedologie**

Caracteristici:

- a. **Alcătuire**- este formată din materie organică (rezultată din descompunerea organismelor), materie anorganică (rezultată din descompunerea scoarței terestre), apă și aer.

b. **Factorii pedogenetici**- sunt cei care dau naștere solului

1. **Substratul petrografic**- reprezentat de scoarța de alterare, rezultată din distrugerea rocilor preexistente. În aceleași condiții de mediu, pe roci diferite apar soluri diferite, dar și roci ca în condiții asemănătoare dau tipuri de sol diferite (calcarele)
 2. **Relieful**- reprezintă suportul solurilor determinând diferențierea acestora pe altitudine
 3. **Factorii climatici**- reprezentați de temperatură (care determină intensificarea proceselor de descompunere-cele ridicate, sau inhibă aceste procese-cele scăzute); precipitațiile (favorizează eroziunea pe versanți); vântul (determină procese de deflație sau acumulare, evaporatie)
- În ansamblu determină distribuția zonală a solurilor
4. **Factorii hidrologici**- reprezentați de pânza freatică ce are un rol hotărâtor în formarea solurilor
 5. **Factorii biologici**- reprezentați de materia organică rezultată din descompunerea organismelor moarte și care amestecată cu materia anorganică dă naștere **humusului** din sol.
 6. **Timpul**- este factorul care diferențiază solul în soluri tinere (cu orizonturi subțiri) și soluri evoluat (cu orizonturi bine conturate)
 7. **Activitățile antropice**- omul influențează procesele pedogenetice prin lucrări agricole, defrișări etc.
- c. **Proprietățile solului**
1. **Fertilitatea**- proprietatea solului de a oferi plantelor necesarul de substanțe nutritive, apă și aer
 2. **Culoarea**- variază de la gri la negru în funcție de elementele care-l compun
 3. **Textura**- este dată de ponderea unor particule din sol, precum argila, nisipul, praful
 4. **Structura solului**- evidențiază modul de grupare al particulelor ce compun solul în agregate structurale (granulară, foioasă, prismatică, columnară)
- d. **Profilul solului**- reprezintă succesiunea de orizonturi (porțiuni omogene din sol) A-B-C-D, fiecare diferite, deoarece reflectă procesele care au dus la formarea lor
- e. **Răspândirea solurilor pe Glob**- dispunerea latitudinală a climei, vegetației și faunei determină o distribuție zonală a solurilor, iar relieful și combinarea locală a unor factori pedogenetici la o distribuție azonală

Solurile zonale

1. **Solurile zonei ecuatoriale, subecuatoriale și musonice- feralsolurile**, de culoare roșie cu fertilitate redusă
 2. **Solurile regiunilor deșertice, aride și semiaride- arenosoluri, calcisoluri, solonețuri, solonceacuri**- au fertilitate foarte redusă datorită lipsei apei și conținutului bogat în săruri
 3. **Solurile zonei temperat-oceanice cuprind**
 - **Argiluvisoluri**- sub pădurile de foioase
 - **Podzoluri**- sub pădurile de conifere
 - **Luvisoluri**- sub pajiști și păduri de amestec
 4. **Solurile zonei temperat-continentale** cuprind cele mai fertile soluri ce se dezvoltă pe roca numită loess
 - **Cernoziomurile**
 - **Castanoziomurile**
 5. **Solurile zonei subpolare- soluri de tundră**
 6. **Solurile montane**- sunt dispuse etajat
- Solurile azonale**- apar pe areale mici indiferent de zonă, fiind impuse de tipul rocă, excesul sau deficitul de apă, activitățile antropice. Acestea sunt
1. **Solurile aluviale (fluvisolurile)**- în lunci

2. **Regosolurile**- soluri puternic erodate- zona montană
3. **Rendzinele**- apar pe calcare
4. **Solurile gleice**- apar în zonele cu exces de apă

DOMENIILE DE VIAȚĂ ALE TERREI

I. Domeniul acvatic cuprinde

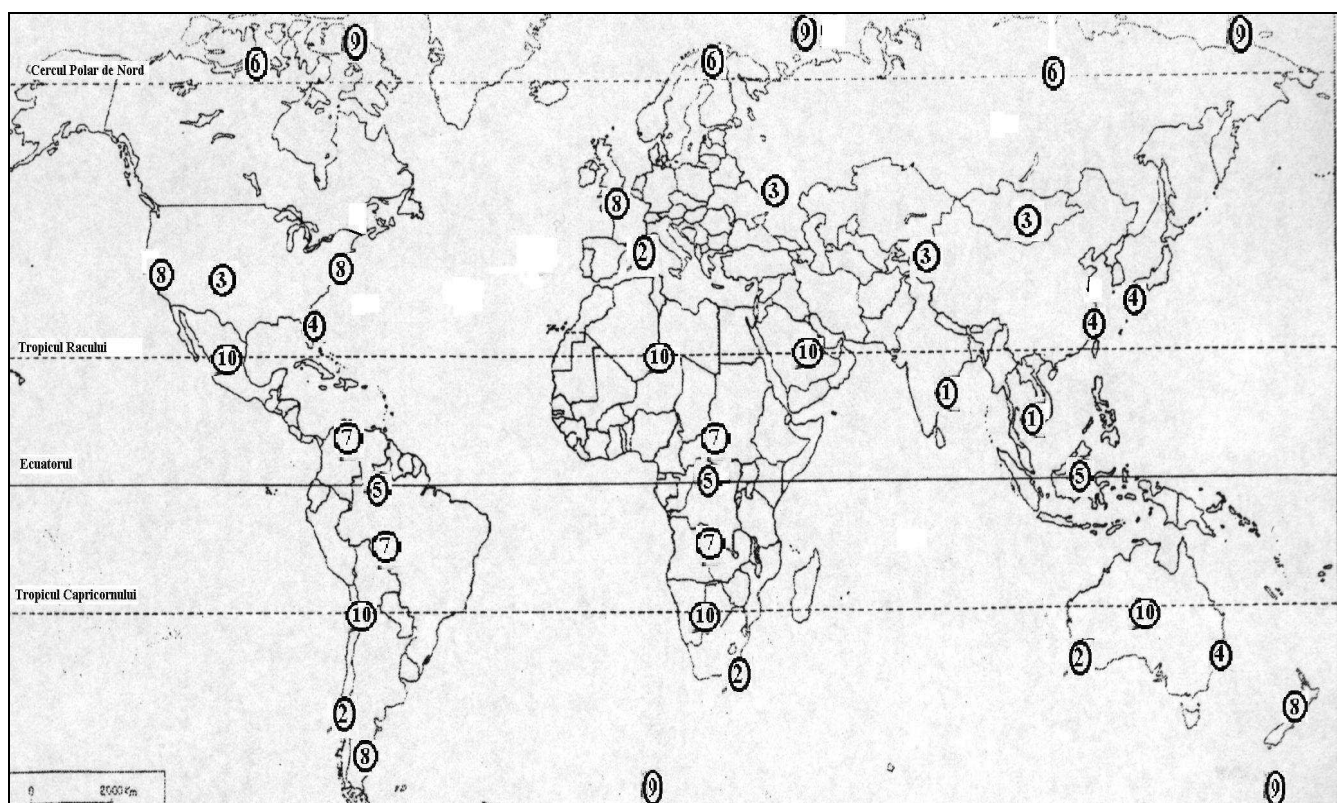
1. Domeniul apelor marine și oceanice cuprinde următoarele zone

- **zona eufotică**- în care se dezvoltă cel mai mare număr de organisme (fitoplanctonul și zooplanctonul, hrana nectonului); se dezvoltă până la 100 m adâncime
- **zona abisală**
- **zona litorală** - în apropierea țărmului, deasupra platformei continentale
- **zona pelagică**- în larg până la adâncimea de 500 m

2. Domeniul apelor continentale cuprinde râurile, lacurile, mlaștinile

II. Domeniul terestru cuprinde

1. **Domeniul uscatului**- în care se observă cel mai clar distribuția zonală și azonală a organismelor
2. **Domeniul edafic**- cuprinde viețuitoarele din sol
3. **Domeniul hipogen (cavernicol)**- cuprinde viețuitoarele din peșteri

ZONELE BIOPEDOCLIMATICE

1. ZONA PĂDURII ECUATORIALE

- a. **Poziția pe Glob**- între paralele de 0° - 5° latitudine Nordică și Sudică
- b. **Regiuni caracteristice**- bazinul Amazonului (numită **selvas**), Bazinul fluviului Congo (Zair), Arhipelagul Indonezian, Golful Guineii
- c. **Clima- ECUATORIALĂ**
 - $T^{\circ} = 25^{\circ}$ - 27° C, constantă
 - pp- abundente, regulate, peste 3000 mm/an
 - amplitudini termice anuale foarte mici
 - vânturile lipsesc, dar apar curenții de aer ascensionali numiți calme ecuatoriale
- d. **Vegetația**- datorită condițiilor favorabile este extrem de bogată, luxuriantă, etajată, deasă și sempervirescentă (permanent verde)
Vegetația este etajată pe 3-4 etaje:
 - etajul arborilor înalți cu înălțimi de 40- 60 m
 - etajul arborilor cu înălțimi medii 20-40 m
 - etajul arbustiv 10-20 m
 - etajul erbaceu ce se dezvoltă la nivelul solului până la 10 mPădurea ecuatorială este deasă cu o mare varietate de specii (peste 1000/ km²) precum: palmieri, abanos, mahon, palisandru, arborele de cauciuc, arborele de chinină, arborele de cacao, arbustul de cafea, liane, plante epifite (orhidee, ferigi).
În zonele de litoral se dezvoltă o vegetație caracteristică, adaptată ciclicității flux-reflux ⇒ **pădurea de mangrove**
- e. **Fauna**- este bogată și variată, în general arboricolă: insecte, păsări (pasărea paradisului, papagali, pasărea rinocer, colibrii, etc.), reptile (anaconda, crocodili, șarpele boa, pitonul), mamifere (maimuțe-gorila, gibbonul, urangutanul; jaguarul, etc.)
- f. **Solurile – feralsoluri**- sărace în humus ⇒ fertilitate redusă, bogate în oxizi de fier ⇒ lateritice roșii
- g. **Intervenția antropică** – se face remarcată prin defrișări masive care duc la distrugerea ecosistemelor

2. ZONA PĂDURII MUSONICE

- a. **Poziția pe Glob**-apare regional în S și SE Asiei
- b. **Regiuni caracteristice**- Pen India, Pen. Indochina
- c. **Clima- MUSONICĂ**
 - $T^{\circ} = 20^{\circ}$ - 25° C
 - pp- sezoniere –abundente în sezonul ploios (când musonul bate dinspre Oc. Indian spre Asia), reduse –în sezonul secetos (când musonul bate invers) . Aici se află polul precipitațiilor de pe Glob –Cherapundji, provincia Assam din India- 12 000 mm/an
 - amplitudini termice anuale foarte mici $\approx 5^{\circ}$ C
 - vânturile sunt musonii, ce prezintă o circulație sezonieră de-a lungul anului
- d. **Vegetația** – asemănătoare cu pădurea ecuatorială, dar mai puțin deasă, iar în anotimpul secetos (iarna), arborii își pierd foliajul precum: teckul (arborele de fier), santal, arborele de camfor, bambus. Pe unele areale apare o vegetație extrem de deasă formată din arbuști și tufișuri cunoscută sub numele de junglă
- e. **Fauna** – bogată formată din insecte, reptile, păsări, mamifere precum: maimuțe, elefanți, rinoceri, tigrii
- f. **Solurile- feralsolurile**
- g. **Intervenția antropică**- remarcată prin defrișări, în urma cărora se instalează eroziunea.

3. ZONA DE SAVANĂ

- a. **Poziția pe Glob-** 5°-12° (15°) lat. N și S
- b. **Regiuni caracteristice-** Africa, N și E Australiei, America de Sud (unde poartă denumirea de campos-cerrados și caatinga în Brazilia, illanos- baz. Fluviului Orinocco)
- c. **Clima- SUBECUATORIALĂ**
 - $T^{\circ} = 20^{\circ} - 28^{\circ}C$
 - pp- sezoniere –abundente în sezonul ploios-vara (când se face resimțită influența calmelor ecuatoriale) și extrem de reduse în sezonul secetos -iarna (când se face resimțită prezența alizeelor, peste 4 luni pe an)
 - amplitudini termice anuale reduse 5°-7° C
 - vânturi: alizeele și calmeele ecuatoriale
- d. **Vegetația-** asociația vegetală caracteristică este formată din ierburi înalte 2-3 m, xerofile, graminee (iarba elefanților) și pâlcuri de copaci (mai ales baobab, accaci și palmieri de savană).
Dinspre zona pădurii ecuatoriale pătrund pe malurile marilor fluvii **pădurile galerii**
- e. **Fauna-** este bogată formată din reptile, păsări (struț –Africa, nandu- America de Sud, emu- Australia), numeroase mamifere ierbivore (elefant, antilope, rinoceri, hipopotam, gazele, bivoli, gazele, canguri-Australia) și carnivore (leu, panteră, ghepard)
- f. **Solurile- feralsoluri**
- g. **Intervenția antropică-** remarcată prin introducerea unor suprafețe în circuitul agricol ceea ce a determinat dispariția unor specii de animale și plante

4. ZONA DEȘERTURILOR ȘI SEMIDEȘERTURILOR TROPICALE

- a. **Poziția pe Glob** – 12° (15°)- 30° lat N și S
- b. **Regiuni caracteristice-** deșerturile apar în zonele de divergență a aerului din apropierea tropicelor
Africa- Sahara, Kalahari, Namib
Asia- Rub al Khali, Nefud, Thar
America de Sud- Atacama (cel mai arid deșert de pe Glob)
America de Nord- Mojave-Sonora, Arizona, Pod. Mexican
Australia- Victoria, Gibson, Mare deșert de nisip
Semideșerturile (Sahelul) se dezvoltă la limita deșerturilor, făcând trecerea spre regiunile vecine
- c. **Clima- TROPICAL USCATĂ**
 - Amplitudini termice diurne mari
 - pp- reduse sub 150 mm/an în zonele deșertice și 150- 300 mm/an în zonele semideșertice
 - vânturi: alizeele
- d. **Vegetația-** extrem de rară, cactuși, graminee
- e. **Fauna-** rară, scorpioni, șarpele cu clopoței, dromaderul
- f. **Solurile- arenosoluri, calcisoluri**
- g. **Intervenția antropică-** redusă, remarcată mai ales în oaze

5. ZONA SUBTROPICALĂ UMEDĂ

- a. **Poziția pe Glob-**30°-40° lat. N și S
- b. **Regiuni caracteristice-** SE Chinei, S Japoniei, SE SUA, E Australiei, E Braziliei, V Americii de N
- c. **Clima - SUBTROPICALĂ CU PLOI DE VARĂ**

- un climat cald și umed, cu ploii abundente vara datorită maselor de aer umede de pe oceane aduse de musoni și alizee
 - amplitudini termice anuale reduse 8°- 10° C
 - vânturi: alizeele, musonii, iar frecvent se înregistrează uragane (taifunuri în Asia)
- d. **Vegetația**- este formată din păduri sempervirescente formată din: Sequoia Gigantea – V SUA, chiparos- SE SUA, arbororele pagodă-Asia, eucalipt- Australia
- e. **Fauna**- bogată formată din insecte, reptile, păsări, mamifere
- f. **Solurile**- eu fertilitate redusă predominând cele de tip terra rossa și rendzinele
- g. **Intervenția antropică**- este importantă manifestată mai ales prin defrișări

6. ZONA MEDITERANEANĂ

- a. **Poziția pe Glob**-30 °-40° lat N și S
- b. **Regiuni caracteristice**- reg M. Mediteran. , centrul Chile, California, S Australiei. Provincia Cap din Africa de Sud
- c. **Clima- MEDITERANEANĂ**
- T°= 15°-17°C
 - Prezintă 4 anotimpuri, însă anotimpurile de tranziție-primăvara, toamna- sunt foarte scurte
 - Verile sunt calde și secetoase, iar iernile blânde
 - amplitudini termice anuale reduse ≈10° C
 - vânturi: alizeele –vara și vânturile de vest -iarna
- d. **Vegetația** – inițial formată din păduri sempervirescente de stejar de plută, pinul de Alep, cedrul de Liban, măslinul sălbatic, prin defrișări în mare parte acestea au fost înlocuite cu tufișuri xerofile ce poartă denumirea de: **maquis, garriga, frigana**- în S Europei **chaparral**- în California, **scrub**-în Australia
- e. **Fauna**- formată din magot, vipera cu corn, broasca țestoasă de uscat
- f. **Solurile**- terra rossa cu fertilitate redusă
- g. **Intervenția antropică**- masivă , regiunea este intens populată încă din antichitate

7. ZONA PĂDURILOR DE FOIOASE

- a. **Poziția pe Glob**- 40°-60° lat N și S
- b. **Regiuni caracteristice**- V Europei, E Americi de Nord, E Asiei, America de Sud
- c. **Clima- TEMPERAT OCEANICĂ**
- T°= 10°-12°C
 - Prezintă 4 anotimpuri, bine diferențiate
 - pp- sunt bogate peste 1000 mm/an, cad pe tot parcursul anului uniform
 - amplitudini termice anuale mari 10°-15° C
 - vânturi: vânturile de vest
- d. **Vegetația**- formată din păduri a căror arbori își pierd foliajul în anotimpul rece precum : stejar, fag, carpen,tei, frasin, arin, etc.
- e. **Fauna**- formată din căprioare, vulpi,
- f. **Solurile**- din categoria **argiluvisolurilo**
- g. **Intervenția antropică**- masivă remarcată prin defrișări pe mari suprafețe

8. ZONA DE STEPĂ ȘI SILVOSTEPĂ

- a. **Poziția pe Glob**- 40°-60° lat N și S
- b. **Regiuni caracteristice**- E Europei-pustă, bărgan, stepă, America de N – prerii, America de S- pampas, Asia- stepă, S Africii-veld, Noua zeelandă
- c. **Clima- TEMPERAT CONTINENTALĂ**

- $T^{\circ} = 5^{\circ} - 10^{\circ}C$
 - Prezintă 4 anotimpuri, bine diferențiate
 - pp- sunt reduse 250-500 mm/an ce scad spre interiorul continentului
 - amplitudini termice anuale mari $15^{\circ} - 20^{\circ}$
 - vânturi: vânturile de vest
- d. **Vegetația – stepa**- asociație vegetală formată din ierburi mărunte xerofile, mai ales graminee; **silvostepa**- asociație vegetală formată din ierburi mărunte și pâlcuri de arbori
- e. **Fauna**- predomină rozătoarele
- f. **Solurile**- cele mai fertile din categoria **cernoziomuri și castanoziomuri**
- g. **Intervenția antropică**- masivă o mare parte din suprafațe fiind transformate în terenuri agricole

9. ZONA DEȘERTURILOR ȘI SEMIDEȘERTURILOR RECI

- a. **Poziția pe Glob**- $40^{\circ} - 60^{\circ}$ lat N
- b. **Regiuni caracteristice**- centrul Asiei- deșerturi: Gobi, Kâzâl-Kum, Karakum, Djungaria, Usti- Urt; America de N- Nevada, marelui Bazin
- c. **Clima- TEMPERAT CONTINENTALĂ EXCESIVĂ**
- $T^{\circ} = 5^{\circ} - 10^{\circ}C$
 - pp- sunt reduse sub 250 mm/an ce scadspre centru continentului
 - amplitudini termice anuale mari $15^{\circ} - 20^{\circ} C$
 - vânturi: vânturile de vest și vânturi reci iarbna
- d. **Vegetația**- rară formată din specii xerofile saxaul alb, saxaul negru.
- e. **Fauna**- cămila bactriană, asinul
- f. **Solurile**- din categoria **solonețuri, solonceacuri**
- g. **Intervenția antropică**- redusă

10. ZONA PĂDURILOR DE CONIFERE (TAIGA)

- a. **Poziția pe Glob**- $50^{\circ} - 60^{\circ}$ lat N
- b. **Regiuni caracteristice**- Europa, Asia, America de N
- c. **Clima TEMPERAT CNTINENTALĂ RECE**
- $T^{\circ} = 5^{\circ} - 10^{\circ}C$
 - pp- sunt reduse
 - amplitudini termice anuale mari $20^{\circ} - 25^{\circ}$
 - vânturi: vânturile de vest, iarna vânturi reci
- d. **Vegetația** –formată din păduri de molid, brad, pin, larice, brad Douglas; formează cea mai întinsă regiune forestieră a Globului
- e. **Fauna**-formată din: urși, lupi, cerb, castor animale cu blană scumpă-jder, hermelină, zibelină
- f. **Solurile**- Podzoluri
- g. **Intervenția antropică**- remarcată prin exploatările forestiere și a unor resurse de subsol

11. ZONA DE TUNDRĂ

- a. **Poziția pe Glob**- $60^{\circ} - 70^{\circ}$ lat N și S
- b. **Regiuni caracteristice**- N Europei, N Americii de N, N Asiei, S Americii de S, insulele din jurul Antarcticii
- c. **Clima- SUBPOLARĂ**
- $T^{\circ} = 0^{\circ} - 5^{\circ}C$
 - Prezint ierni foarte lungi (\Rightarrow 9 luni) și veri foarte scurte
 - pp- sunt reduse mai ales solide
 - amplitudini termice anuale mari
 - vânturi: vânturile polare

- d. **Vegetația** – este în general săracă, formată mai ales din asociații de mușchi și licheni alături de care apar mesteacănul pitic, salcia pitică; vara se dezvoltă pajiști cu flori multicolore
- e. **Fauna**-reni, lemingi, vulpea polară, ursul polar, iepurele polar
- f. **Solurile**- soluri de tundră
- g. **Intervenția antropică**- redusă

12. ZONA CALOTELOR GLACIARE

- a. **Poziția pe Glob**- 70°-90° lat N și S
- b. **Regiuni caracteristice**- în jurul celor doi poli
- c. **Clima -POLARĂ**
 - T°= sub 0°C
 - Bilanțul radiativ negativ determină persistența stratului de zăpadă
 - pp- sunt foarte reduse
 - vânturi: vânturile polare
- d. **Vegetația** – foarte săracă reprezentată de alge, mușchi și licheni
- e. **Fauna**- pinguini, foci, morse
- f. **Solurile**- lipsesc
- g. **Intervenția antropică**- lipsește

13. ZONA MONTANĂ

Remarcată prin etajarea elementelor biopedo climatice

- Peisajul natural = este o parte omogenă a mediului înconjurător, care iese în evidență printr-un element dominant, mai ales vegetația (care este o sinteză a factorilor pedoclimatici)
- Mediul înconjurător = reprezintă mediul natural (sistemul alcătuit din componentele naturale: relief, structura geologică, resurse de subsol, apă, aer, sol, faună, vegetație) influențat de om pozitiv sau negativ: Cuprinde **mediul antropizat**- mediul natural modificat doar parțial de om; **mediul antropic**-mediul natural transformat în totalitate de om

MONDIALIZARE, INTERNAȚIONALIZARE, GLOBALIZARE DIN PERSPECTIVĂ EUROPEANĂ

Mondializarea și globalizarea au sensuri asemănătoare, uneori confundându – se, dar se admit și diferențe de conținut.

Prin urmare mondializare sau globalizare înseamnă integrarea parțială sau aproape totală, sau pe anumite procese sau ramuri economico – socio – politice, la nivel global. Tendința de a realiza un stat global, cu oameni având triplă cetățenie – națională, europeană (sau alt continent) și mondială.

a) Globalizare

Se referă la practicile managementului strategic al unor organisme autonome (companii) care doresc să integreze anumite obiective în diferite părți ale globului pentru scăderea prețurilor la produsele furnizate prin utilizarea facilităților oferite – grupuri globale în energie, transporturi, telecomunicații, finanțe, agroalimentare, aerospațiale, „realizându – se o rețea de rețele”.

Activitatea acestor companii nu este acoperită de legile internaționale, care se bazează pe înțelegeri formale între statele-națiune, pentru că acestea nu au fost capabile până acum să găsească un teren comun pentru înțelegeri care vizează problema globalizării.

Globalizarea mărfurilor – reprezintă activitatea de realizare a unui produs prin utilizarea unor componente materiale și servicii din diferite zone ale Globului.

Globalizarea pieții financiare – reprezintă extinderea marilor instituții financiare pentru a asigura capitalul necesar realizării mărfurilor și realizarea unor speculații financiare.

Globalizarea economică – determină patru tipuri de fluxuri peste granițe, și anume fluxuri de bunuri/servicii, de exemplu liber schimb, fluxuri de persoane (migrația), de capital și de tehnologie.

Tendința o reprezintă formarea unor companii multinaționale, transnaționale în scopul obținerii unui profit maxim.

Globalizarea conduce la apariția unor piețe internaționale pentru bunuri de consum caracterizate de nevoi și gusturi similare ale clienților, reușind astfel, de exemplu, să vândă aceleași mașini sau săpunuri sau produse alimentare prin campanii de publicitate similare, unor persoane ce aparțin unor culturi diferite.

b) Mondializare

Se referă la aspectele internaționalizării economice, funcționarea instituțiilor internaționale care conduc activitățile economice și acoperă toată lumea, bazându-se pe acorduri și reguli mondiale acceptate de multe sau de aproape toate statele.

Spațiul mondial devine liber pentru tranzacții și circulația oamenilor, capitalurilor și mărfurilor.

În viziunea UE, mondializarea are în vedere sporirea exporturilor de capital și dinamizarea diviziunii internaționale a muncii.

c) Internaționalizare

Internaționalizarea reprezintă fenomenul care pleacă de la colectivități organizate, trece prin state - națiuni și reprezentanții legitimi ai popoarelor, și vizează formarea statului global – o mai mare apropiere între diferite părți ale lumii odată cu creșterea posibilităților de schimburi personale, înțelegere mutuală și prietenie între cetățeni “internaționali”, și crearea civilizației globale.

Ea permite crearea acordurilor între state care să reglementeze activitatea companiilor transnaționale, obligându-le să țină cont și de interesele colectivităților umane locale, de valorile tradiționale, de religii, de respectarea politicii de mediu globale și respectarea valorilor culturale.

Caracteristici geografice, politice și economice actuale ale U.E

CARACTERISTICI GEOGRAFICE, POLITICE ȘI ECONOMICE ACTUALE ALE U.E.

a) Caracteristici geografice:

- U.E. deține aproape: 45% din suprafața Europei (respectiv 4 422 773 kmp) și 69% din populația Europei (respectiv 492 milioane locuitori); densitatea medie este de 115 locuitori /kmp;

- U.E. cuprinde 27 de state (Austria, Belgia, Bulgaria, Cehia, Cipru, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta, Olanda, Polonia, Portugalia, Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord, România, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia, Ungaria) care sunt situate în Europa Vestică, Centrală, Nordică și Sudică;

- din punct de vedere fizico-geografic se caracterizează prin diversitate; relieful este variat fiind reprezentat

prin:

- munți (vechi – Alpii Scandinaviei, Munții Caledonici, Masivul Renan, Masivul Central Francez, Munții Vosgi, Munții Măcinului; tineri (rezultat al orogenezei alpine) – Munții Alpi cu Vf. Mont Blanc- 4807m, Munții Carpați, Munții Pirinei, Munții Balcani);

- podișuri: Mesetta Spaniolă, Podișul Bohemiei, Podișul Prebalcanic, Podișul Dobrogei, etc.;

- câmpii: Germano-Poloneză, Andaluziei, Padului, Panonică; Română;

clima este predominant temperat moderată cu nuanțe oceanice în vest și nord-vest, mediteraneene în sud, subpolare în nord și continentale în est;

are ieșire la Oceanele Atlantic și Arctic, la Mările Mediterană, Nordului, Baltică, Neagră ,

este străbătută de fluvii importante: Dunăre (2860 km, care străbate 10 state și patru orașe capitală), Rhin Rhon, Loira, Ebro, Douro Pad, Elba, Oder, Vistula;

lacurile au origini diverse: glaciare (Garda, Como, Maggiore, Constantza, Geneva, Saimaa, Malaren), tectonice (Balaton), vulcanice (Sfânta Ana-România, în Masivul Renan și Masivul Central Francez), lagune (la țărmurile Mării Baltice și Mării Negre);

vegetația și solurile sunt influențate ca dispunere de latitudine și altitudine:

- zona mediteraneană în sud este dominată de formațiuni arbustive sempervirescente de tip maquis și garriga (Franța), frigana (Grecia), tomillares (Spania); solurile sunt de tip terra rossa;

- pădurile de foioase și de amestec caracterizează Europa Centrală și Vestică; solurile predominante sunt argiluvisolurile și cambisolurile;

- pădurile de conifere (taigaua) sunt caracteristice în Peninsula scandinavă; predomină solurile podzolice;

- tundra ocupă suprafețe restrânse în nordul Suediei și Finlandei; solurile au caracter scheletic și un conținut redus de humus;

- resurse minerale : în Platforma hercinică a Europei de mijloc se găsesc zăcăminte de cărbuni și în oarecare măsură, fier (Bazinele Rhur, Saar, Sileziei, Bohemiei, Arhipelagul Britanic); în Peninsula Scandinavă se remarcă zăcămintele de minereu de fier (Suedia), cupru, nichel, zinc; orogenul carpatic se distinge prin minereuri auro-argintifere, minereuri complexe, bauxită, izvoare minerale carbogazoase; Hidrocarburi se valorifică din Marea Nordului – petrol, (Marea Britanie), Marea Neagră (România), Depresiunea colinară a Transilvaniei și Olanda (gaz metan);

- resursele de suprafață: soluri fertile (Ungaria, România, nordul Italiei, Spania, Franța, sudul Regatului Unit), păduri (Scandinavia), pășuni (Scandinavia, Arhipelagul Britanic).

b) Caracteristici politice:

- ca formă de guvernământ în U.E. sunt 7 monarhii constituționale ,restul statelor membre fiind republici

prezidențiale sau parlamentare;

- în statele U.E se respectă principiile democratice, precum și drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor;

- politica de bază a U.E. constă în „marea extindere”, care a continuat spre Europa Centrală și de Sud ,pentru realizarea ariei de securitate;

- creșterea puterii Parlamentului European ca factor de decizie a determinat unificarea politică la nivelul U.E.;

- în prezent U.E. se confruntă cu anumite probleme de natură politică: refuzul Norvegiei de a adera la Uniune, promovarea de către Elveția a unei politici tradiționale de neutralitate, rezolvarea cererilor de aderare ale Macedoniei, Croației și Turciei;

- pentru creșterea calității vieții se promovează politici comune în domenii cheie:

1. politica agricolă: urmărește realizarea unor produse de calitate, naturale și asigurarea piețelor de desfacere pentru fermieri;

2. politica regională: are ca scop echilibrarea diferențelor economice între regiunile Europei și între regiunile aceluiași stat;

3. politica socială presupune diminuarea șomajului prin asigurarea locurilor de muncă, asigurarea unor condiții optime pentru muncă, respectarea drepturilor angajaților;

4. politica de protecție a mediului, conturată după 1960 în ideea protecției mediului înconjurător și promovarea principiului dezvoltării durabile;

- conform Strategiei de la Lisabona, se promovează politica dezvoltării economiilor bazate pe cunoaștere și formare continuă (pe tot parcursul vieții – life learning) a resursei umane;

c) Caracteristici economice :

- U. E este principala putere economică mondială, realizând 1/3 din PIB-ul mondial ,în ciuda faptului că deține doar 8% din populația Globului;

- creșterea economică a fost în ultimii ani în medie de 3 %;

- structura forței de muncă(225 milioane persoane) este următoarea: 67 % este ocupată în servicii, 28 % în industrie, 5 % în agricultură;

- în U.E. sunt 5 dintre cele 10 țări care la nivel global dețin cel mai mare PIB

(Germania, Marea Britanie, Franța, Italia, Spania);

- patru țări U.E fac parte din G8 (Germania, Marea Britanie, Franța, Italia);

- 6 țări U.E. (Germania, Franța, Italia, Marea Britanie, Olanda, Belgia) realizează aproximativ 1/3 din valoarea exporturilor mondiale;

- U.E. este cel mai mare exportator mondial de tehnologie și produse industriale;

- 1/3 din cele mai mari 100 de corporații industriale de pe Glob își au sediul în state ale U.E.;

- în domeniul agricol U.E este foarte performantă (deține supremația mondială în producția de vinuri, brânzeturi, ulei de măsline);
- U.E. este lider mondial în domeniul activităților turistice (venituri,număr de turiști);
- U.E. promovează o politică economică care stimulează dezvoltarea domeniilor IT, telecomunicații și biotehnologie;
- un rol important în creșterea eficienței activității economice la nivelul U.E. I-au avut măsuri ca: formarea și consolidarea pieței unice, formarea uniunii vamale, introducerea monedei unice (euro).

STATELE UNIUNII EUROPENE

Franța

Suprafața: 547 030kmp

Populația: 60,8 milioane locuitori

Densitate: 112 loc/kmp

Forma de stat: republică prezidențială

Capitala: Paris

Orașe: Marsilia, Lyon, Bordeaux, Toulouse, Nisa, Strasbourg, Toulouse, Nantes;

Unități de relief: Munții Alpi, Pirinei, Masivul Central Francez, Masivul Armorican, Podișul Ardeni, Bazinul Parizian;

Climă: temperat oceanică în nord și vest, mediteraneană în sud;

Ape curgătoare: Rhin, Rhon, Sena, Loira, Moselle;

Economia este dezvoltată și diversificată:

industria se remarcă prin nivelul tehnologic ridicat;

agricultura este eficientă (concentrează doar 4% din populația activă); Franța excelează în producția de struguri, vinuri (locul I pe Glob), carne (locul I în Europa), cereale (locul I în Europa, locul 4 pe Glob);

serviciile concentrează 70% din populația activă;Franța obține venituri deosebite din turism;

Sistemul de transport este modern și diversificat(autostrăzi,rețeaua TGVetc.)

Franța a jucat un rol deosebit în crearea Uniunii Europene, fiind interesată de reglementarea situației politice încordate care exista după cel de-al doilea război mondial între Franța și Germania;a insistat pentru o politică agricolă comună (PAC) și militează pentru constituirea unui sistem de apărare propriu,independent de NATO.

Germania

Suprafața: 357 046kmp

Populația: 82,5 milioane locuitori

Densitate: 231 locuitori / kmp

Forma de stat: republica parlamentară

Capitala: Berlin

Orașe: Munchen, Hamburg, Koln, Frankfurt am Main, Stuttgart, Dortmund, Bremen, Dresda;

Relieful: Masivul Șistos Renan, Munții Pădurea Neagră, Munții Harz, Munții Alpii Bavariei, Podișul Bavariei, Câmpia Germaniei de Nord;

Clima: temperată cu nuanțe ocenice în nord și vest, continentale în est, de tip alpin în sud;

Ape curgătoare: Dunăre, Rhin, Elba, Oder;

Economia: Germania este țara cu cea mai performantă economie din Europa (locul III pe Glob); industria este dominată de sectorul chimic și cel al construcțiilor de mașini (locul I în Europa, locul II pe Glob la producția de autoturisme); agricultura este performantă, se disting culturile de cereale, cartofi, sfeclă de zahăr, plante furajere; creșterea porcinelor (locul I în Europa, locul IV pe Glob); transporturile sunt modernizate și eficiente (cea mai întinsă rețea feroviară, cea mai lungă rețea de autostrăzi din Europa); Germania se situează pe primul loc pe Glob în domeniul exporturilor.

Geopolitic Germania care este membră fondatoare a U.E., susține extinderea Uniunii spre Est pentru a obține o poziție geografică cât mai centrală; consideră că rezolvarea situației conflictuale din Irak se poate face prin implicarea O.N.U.

Regatul Unit (Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord)

Suprafața: 244 820 kmp

Populația: 60,6 milioane locuitori (englezi, scoțieni, galezi, irlandezi)

Forma de stat: monarhie constituțională

Densitatea: 248 locuitori /kmp

Capitala: Londra

Orașe: Birmingham, Leeds, Glasgow, Sheffield, Manchester, Liverpool, Edinburgh;

Relief: Munții Grampian, Munții Penini, Câmpia Londrei;

Clima: temperat oceanică, influențată de Gulf Stream;

Ape curgătoare: Shanon, Severn, Tamisa;

Economia: este dezvoltată; cea mai mare pondere în realizarea PIB-ului o dețin serviciile; industria este diversificată (siderurgie, construcții de mașini, petrochimie, textilă); în agricultură se remarcă creșterea ovinelor (locul I în Europa și locul VI pe Glob), bovinelor. Transporturile sunt modernizate și diversificate: Londra este deservită de 21 de aeroporturi (Heathrow este cel mai mare aeroport european); căile ferate și autostrăzile sunt extinse, în schimb flota comercială maritimă este modestă în comparație cu secolele trecute, când era cea mai puternică la nivel mondial.

Inițial Anglia s-a opus formării unei piețe comune la nivel european, ulterior va adera la U.E și în prezent se

concentrează pe probleme care vizează taxele, securitatea socială, imigrația și controlul frontierelor.

Italia

Suprafața: 301 309 kmp

Populația: 58,13 milioane locuitori

Densitatea: 195 locuitori/ kmp

Forma de stat: republică parlamentară

Capitala: Roma

Orașe: Milano, Napoli, Florența, Torino, Genova, Veneția, Palermo

Relieful: Munții Alpi în Nord, Munții Apenini, Câmpia Padului

Clima: mediteraneană în sectorul peninsular și insular, temperată în nord, cu nuanțe alpine în Munții Alpi

Apele curgătoare: Pad (Po), Tibru, Arno

Lacuri glaciare: Garda, Como, Maggiore

Economia: a cunoscut o dinamică accentuată în ultimele decenii. Industria este concentrată cu precădere în zona de nord (triunghiul Milano, Torino, Genova) fiind foarte diversificată: hidroenergie, siderurgie, petrochimie, construcții de mașini (autoturisme Fiat la Torino) sau mărci de lux (Lamborghini, Ferrari, Maserati), textilă etc. Agricultură se remarcă mai ales în regiunile sudice, Italia fiind o importantă producătoare de struguri (locul I pe Glob), mere, pere, citrice, mășline; transporturile sunt diversificate și modernizate (11 000 km căi ferate din care două treimi sunt electrificate, 6500 km de autostrăzi); patrimoniul turistic bogat și peisajele naturale atrag anual un număr mare de turiști (50-60 de milioane).

Italia este membru fondator al U.E.. La Roma s-au semnat în 1957 Tratatul de constituire a C.E.E., care s-a transformat ulterior în U.E.

Spania

Suprafața: 504 614 kmp

Populația: 43,96 milioane locuitori

Densitatea: 87 locuitori/ kmp

Forma de stat: monarhie constituțională

Capitala: Madrid

Orașe: Barcelona, Valencia, Sevilla, Zaragoza, Malaga, Las Palmas

Relief: Munții Pirinei (în nord) la granița cu Franța, Munții Cantabrici, Cordiliera Betică, Meseta Spaniolă (o regiune de podiș situată în partea centrală), Câmpia Aragonului, Câmpia Andaluziei

Clima: mediteraneană în sud și est, temperat oceanic în nord-vest, cu nuanțe de ariditate accentuată în partea centrală

Ape curgătoare: Ebro, Tejo, Duero, Guadalquivir

Economia: s-a dezvoltat constant după aderarea la U.E. Industria a devenit treptat motorul economiei (siderurgie, metalurgie neferoasă, construcții de mașini), dar se remarcă și agricultura prin producția de măslină (ulei de măslină-locul I pe Glob), struguri (vinuri-locul IV pe Glob), citrice, legume. Potențialul turistic cultural – istoric și balneo-maritim este valorificat pe deplin.

Acțiunile separatiștilor basci (gruparea ETA), constituie o problemă pentru Spania și în același timp pentru U.E.

Portugalia

Suprafața: 92 389 kmp

Populația: 10,6 milioane locuitori

Densitatea: 114 locuitori/ kmp

Forma de stat: republică prezidențială

Capitala: Lisabona

Orașe: Porto, Setubal, Braga

Relieful: Munții Serra da Estrela, Câmpia Portugaliei

Ape curgătoare: Tejo, Douro, Guadiana

Economia: prin fondurile primite după aderare Portugalia a reușit să se redreseze din punct de vedere economic (PIB-ul a crescut de peste 4 ori). Industria s-a diversificat, iar agricultura s-a modernizat. Portugalia este cea mai mare producătoare și exportatoare de plută de pe Glob.

Activitatea turistică este intensă remarcându-se Lisabona, Porto, Riviera Portugheză.

În decembrie 2007 s-a semnat Tratatul de la Lisabona, care a înlocuit fosta Constituție Europeană. Tratatul prevede înființarea unui post de Președinte al U.E. cu un mandat de doi ani și jumătate (care înlocuiește sistemul rotativ de atribuire a președinției cu o durată de șase luni) și un post de șef al diplomației europene. Comisia Europeană va avea mai puțini membri, va fi modificat sistemul de vot, va fi restrâns numărul domeniilor în care statele pot opune veto.

Grecia (Republica Elenă)

Suprafața: 131 990 kmp

Populația: 10,68 milioane locuitori

Densitatea: 80,7 locuitori/ kmp

Forma de stat: republică parlamentară

Capitala: Atena

Orașe: Salonic, Pireu, Patras, Iraklion

Relieful: Muntele Olimp (2917m), Munții Pindului, Câmpia Thesaliei, Câmpia Macedoniei

Clima: predominant mediteraneană

Ape curgătoare: Axios, Strimon, Nestos

Economia: s-a stabilizat și a cunoscut o creștere aproape miraculoasă după aderarea la U.E. ca și în Portugalia. Este țara balcanică cu cele mai importante investiții. Activitățile tradiționale (comerțul și navigația - locul I în Europa, locul III pe Glob) sunt în continuare domenii economice de bază. Vestigiile antice și potențialul natural marin, clima blândă atrag anual un număr foarte mare de turiști.

Austria

Suprafața: 83 859 kmp

Populația: 20,2 milioane locuitori

Densitatea: 97,5 locuitori/ kmp

Forma de stat: republică parlamentară

Capitala: Viena

Orașe: Graz, Linz, Salzburg, Innsbruck, Klagenfurt, Steyr

Relieful: predominant muntos (Munții Alpi), Câmpia (Bazinul)Vienei

Clima: temperat continentală

Apele curgătoare: Dunăre, Drava, Enns, Inn

Lacuri glaciare: Bodensee

Economia: este dezvoltată și se bazează în mare parte pe resurse naturale proprii. Activitățile economice de bază se desfășoară în domeniile turismului și financiar bancar. O dinamică deosebită au cunoscut unele ramuri industriale (hidroenergie, ind.electronică, sticlăriei, textilă); din punct de vedere turistic se remarcă Viena (orașul valsului), Salzburg (orașul în care s-a născut W.A.Mozart) și regiunea Tirol (pentru sporturi de iarnă).

C. EUROPA ȘI UNIUNEA EUROPEANĂ ÎN LUMEA CONTEMPORANĂ

1. PROBLEME FUNDAMENTALE ALE LUMII CONTEMPORANE

La începutul acestui mileniu, omenirea se confruntă cu următoarele probleme globale:

a) Schimbările climatice

Reprezintă modificările climei atribuite direct sau indirect activităților umane, care alterează compoziția atmosferei globale și care se adaugă variabilității climatice observate de – a lungul unor perioade de timp comparabile.

Efectele lor sunt tot mai evidente prin evenimentele meteorologice extreme tot mai frecvente, prin crizele locale de apă și prin topirea ghețurilor polare.

Temperaturile medii au crescut în Europa cu $0,95^{\circ}\text{C}$ în ultimii 100 de ani și se așteaptă să crească cu $2 \div 6^{\circ}\text{C}$ în secolul viitor.

Țările dezvoltate sunt responsabile de acumularea actuală a 75% din gazele industriale cu efect de seră din atmosferă.

b) Poluarea

Reprezintă procesul prin care o serie de substanțe chimice, radioactive, bacteriologice, acționează asupra componentelor mediului sau a stării lui generale, având efecte negative care merg până la modificarea compoziției chimice a materiei.

Procesul este rezultatul dezvoltării industriale și se accentuează odată cu creșterea economică actuală.

Sectorul energetic generează 80% din emisiile de gaze cu efect de seră din Uniunea Europeană.

c) Instabilitatea politică, economică și socială

În ultimii 25 de ani se manifestă o tendință mondială de instabilitate politică, generată de schimbarea regimurilor politice, dezmembrarea unor state, amplificarea mișcărilor separatiste din unele țări. Aceste evenimente conduc la o instabilitate economică și socială.

În cadrul țărilor lumii contemporane există în mod evident o poziție dominantă a SUA, la care se asociază țări situate în prezent în planul doi sau trei (China, Rusia, Japonia, India, Brazilia și țările Uniunii Europene).

În trecutul apropiat, lumea a avut un caracter bipolar, iar în prezent are aspectul unei lumi unipolare. Aceasta se află în transformare spre o lume multipolară, de țări și ansambluri de țări.

d) Epuizarea resurselor

Lipsa unei strategii la nivel mondial în ceea ce privește exploatarea resurselor a condus și conduce inevitabil la epuizarea unora dintre acestea.

Statele sunt confruntate în prezent cu epuizarea resurselor neregenerabile (petrol, gaz metan, minereuri, etc.), ceea ce conduce la utilizarea în mai mare măsură a resurselor naturale alternative și schimbarea tehnologiilor industriale.

Uniunea Europeană este deja lider mondial în domeniul tehnologiilor regenerabile. Această politică energetică rezolvă trei probleme:

- combaterea schimbărilor climatice;
- limitarea vulnerabilității față de importurile de hidrocarburi;
- promovarea ocupării forței de muncă și a creșterii economice prin prețuri mici la energia furnizată.

e) Îmbătrânirea demografică

Acest proces se manifestă în țările dezvoltate și în special în cele vest – europene, datorită ratei natalității foarte redusă.

Conform estimărilor, până în 2050, proporția europenilor de peste 80 de ani se va tripla, iar cei cu vârste cuprinse între $65 \div 79$ de ani vor reprezenta un sfert din toată populația UE.

Deși creșterea speranței de viață reprezintă un fenomen pozitiv, declinul populației active și îmbătrânirea

forței de muncă, creează probleme economice și sociale deosebite (în 2050 doi lucrători vor plăti un pensionar).

f) Suprapopularea

Relația neconcordanță între creșterea populației, în anumite regiuni ale planetei și factorii de mediu, conduce la apariția fenomenului de suprapopulare.

Subdezvoltarea economică, nivelul de trai mic, amplifică supradezvoltarea numerică a populației, multiplicând sărăcia, mizeria și deteriorând profund mediul.

Creșterea demografică imprimă, însă, o presiune tot mai mare asupra ecosistemelor naturale, concretizată prin cel puțin trei vectori de influență majoră:

- practicarea intensivă a monoculturilor, în discordanță cu capacitatea de refacere a ecosistemelor (aridizarea Sahelului, catastrofa ecologică din bazinul lacului Aral);
- scoaterea din circuitul productiv agricol a unor importante suprafețe, prin schimbarea modului de utilizare a terenurilor (urbanizarea, expansiunea industrială);
- degradarea mediului, ca urmare a poluării aerului și a apei, în urma activităților industriale și menajere.

g) Creșterea criminalității

Este rezultatul instabilității politice, economice, sociale și în concordanță cu nivelul de trai și educație.

h) Terorismul

Principalele cauze ale terorismului modern sunt:

- instabilitatea politică;
- situația economică (sărăcie, inflație, șomaj, scăderea nivelului de trai);
- creșterea fenomenelor infracționale (crimă organizată, violență);
- vidul de putere;
- dezintegrarea unor forțe armate (din fostele state socialiste și nu numai).

Factorii care favorizează localizarea nucleelor teroriste sunt următorii:

- populație săracă și cu nivel educațional redus, favorabilă recrutării de la vârste fragede;
- infrastructură deficitară;
- existența unei puteri centrale ce sprijină moral și logistic, rețelele teroriste;
- relief accidentat, favorabil dezvoltării infrastructurilor teroriste;
- achiziționarea armelor de către grupările teroriste cu ajutorul fondurilor rezultate din comerțul cu droguri

UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI ANSAMBLURILE ECONOMICE ȘI GEOPOLITICE ALE LUMII CONTEMPORANE – PRIVIRE COMPARATIVĂ

În prezent, pe Glob, există peste o sută de asociații / organizații internaționale, majoritatea cu obiective economice, având, declarat sau nu ca model CEE / UE, dar puține au atins un grad ridicat de coerență.

a) UE – ONU

Toate țările UE sunt și membre ale „Organizației Națiunilor Unite” – ONU. Obiectivele celor două organizații aproape se suprapun: cooperare în toate domeniile (economic, social, cultural, umanitar etc.), promovarea păcii și siguranței, a drepturilor omului și libertăților fundamentale.

b) UE – NATO

Toate țările UE sunt și membre ale „Organizației Tratatului Atlanticului de Nord” – NATO, alături de SUA și Canada. Cele două organizații au o poziție comună în privința terorismului și a armelor de distrugere în masă. NATO sprijină inițiativa UE de creare a unei structuri de apărare și securitate.

c) UE – OCDE

„Organizația de Cooperare și Dezvoltare Economică” – OCDE grupează 30 de state din toate continentele, mai puțin Africa (România nu face parte încă). Are ca obiective principale promovarea dezvoltării economice (cu accent pe problema energiei), a schimburilor comerciale mondiale. Cele două organizații au obiective similare, existând o cooperare constantă.

d) UE – OSCE

„Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa” – OSCE include 55 de state (toate statele europene – inclusiv Vaticanul) la care se adaugă Canada, SUA și 8 țări asiatice foste membre ale Uniunii Sovietice. Obiectivul major îl reprezintă asigurarea păcii și securității în Europa.

e) UE – NAFTA

„Acordul Nord American de Liber Schimb” – NAFTA este format din trei țări membre : SUA, Canada și Mexic . principalul obiectiv îl constituie eliminarea a restricțiilor privind comerțul și investiții reciproce. Relația dintre UE și NAFTA este benefică pentru ambele părți, fiind practic o relație între UE și NATO (fără Mexic).

f) UE – MERCOSUR

„Piața Conului Sudic” – MERCOSUR cuprinde: Argentina, Brazilia, Paraguay și Uruguay și are ca obiectiv principal realizarea unei zone de liber schimb. Relațiile dintre cele două organizații sunt de natură comercială.

g) UE – ASEAN

„Asociația Națiunilor din Asia de Sud – Est” – ASEAN grupează 10 state, și are obiective comune cu UE, cum ar fi: accelerarea creșterii economice, progresului social și dezvoltarea culturală în regiune, promovarea păcii și stabilității în zonă, colaborarea în vederea folosirii cât mai complete a capacităților industriale și a potențialului agricol, echilibrarea relațiilor comerciale. Relațiile dintre cele două organizații sunt de natură comercială.

h) UE – OCEMN

„Organizația Cooperării Economice a Mării Negre” – OCEMN reprezintă un ansamblu regional din care fac parte 11 țări (inclusiv România). Relațiile dintre cele două organizații sunt de natură comercială.

i) UE – APEC

„Forumul de Cooperare Economică Asia – Pacific” – APEC cuprinde 18 țări de pe coasta Pacificului și a luat naștere la inițiativa SUA care a dorit să avertizeze UE că își pot găsi oricând aliați în Asia. Relațiile dintre cele două organizații sunt de natură comercială.

j) UE – OCS

„Organizația de Cooperare Shanghai” – OSC grupează 6 state cu continuitate teritorială

(printre care Rusia și China). Principalul obiectiv îl reprezintă cooperarea eficientă în domeniile economic, cultural, comercial, educațional, tehnico – științific și politic. Relațiile dintre cele două organizații sunt de natură comercială.